

РЕШЕНИЕ

№ 2613

гр. София, 18.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 37 състав,
в публично заседание на 09.04.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Николай Ингилизов

при участието на секретаря Макрина Христова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **5180** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Образувано е въз основа на Решение № 6175 от 21.05.2021г., постановено по адм. дело № 12110/2020 г. по описа на Върховен административен съд, с което е отменено Решение № 4932 от 23.09.2020г., постановено по адм. дело № 11245/2019г. по описа на Административен съд София-град /АССГ/ и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на същия съд.

Производството по делото е образувано по предявена от Д. Б. В. искова претенция срещу Национална агенция по приходите, с правно основание чл. 82, § 1 вр. § 2 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО, с която се иска осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 1 000 лева представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие на незаконосъобразно бездействие от страна на ответника, за периода от 15.07.2019 г. до настоящия момент, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължение по чл. 59, ал. 1 ЗЗЛД и по чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г. /GDPR/, а именно да гарантира достатъчно ниво на сигурност на обработваните от него лични данни на ищеца, довело до неразрешено разкриване или достъп до личните данни на ищеца, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019 г., алтернативно от датата на подаване на исковата

молба, до окончателното изплащане на сумата.

В исковата молба са изложени съображения за това, че в следствие на неправомерно изтичане на лични данни от базата данни на НАП, сред които и такива на ищеца, за него възникнали и той претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните му данни, станали достъпни вследствие т.нар. „хакерска атака“, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация в голям обем, съдържаща множество лични данни на български граждани, съобщение, за която е било публикувано от медиите на 15.07.2019 г. Отговорността на ответника НАП е ангажирана в качеството ѝ на администратор на лични данни, с твърдение, че чрез бездействието си, е допуснала нарушения на чл. 24 и чл. 32 GDPR и чл.59, ал.1 ЗЗЛД, нарушила е и разпоредбите на чл. 45, ал. 1, т. 6 ЗЗЛД, като не е обработила личните данни по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност, като се приложат подходящи технологии и организационни мерки; чл. 64 ЗЗЛД, като намира, че не е изпълнено задължението за извършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита; чл. 66, ал. 1 и ал. 2 ЗЗЛД; чл. 67 и чл. 68 ЗЗЛД.

Ответният орган, след предоставена му възможност е взел становище, като е оспорил исковата претенция като неоснователна. Излага съображения за неоснователност на предявения иск, както по основание, така и по размер, тъй като не е ясно от кой конкретно акт на НАП или на нейни органи са настъпили вредите. Счита за неоснователното възражение за неполагане на достатъчна грижа от страна на НАП за защита сигурността на данните. Твърди, че нерегламентиранят достъп до информационната система на НАП е в следствие на престъпление. Веднага след узнаването за този нерегламентиран достъп, НАП е предприела незабавни мерки за сигурност и преустановяването му. Счита, че не са налице данни да се приеме, че този неоторизиран достъп е резултат от действия или бездействия на НАП или нейни органи/служители. Оспорва настъпването на неимуществени вреди от страна на ищеца. Моли за отхвърляне на иска.

Към отговора на исковата молба са представени писмени доказателства, които моли да бъдат приети. Не са направени доказателствени искания.

С Определение № 5574 от 27.07.2021 г. е определена правната квалификация на предявения иск - правна квалификация: правна квалификация: предявеният иск е с правно основание чл. 82, параграф 1, вр. чл. 79, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните).

В съдебно заседание ищецът не се явява, не се представлява. В молба от 12.03.2024 г. процесуалният представител сочи, че нямат доказателствени искания.

Ответникът чрез юр.М. в съдебно заседание, счита, че исковата претенция е недоказана и неоснователна, следва да се приеме за доказано че НАП като администратор на лични данни е изпълнила стриктно задълженията си по ЗЗЛД, както и че не са доказани реално претърпени вреди, които да са настъпили от пряка и непосредствена последица от изтичане на данните в интернет.

Представителят на Софийска градска прокуратура намира исковата молба за неоснователна и недоказана.

Съдът, като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа и правна страна:

Ищецата Д. Б. В. на 15.07.2019 г. разбрал от медиите, че от масивите на НАП при „хакерска атака“ е изтеглена информация в голям обем, съдържаща лични данни на множество български граждани.

При осъществена смс проверка от ищцата, тя установила, че за нея самата има неправомерно разкрити лични данни, като това обстоятелство било потвърдено от ответника.

По делото в качеството на свидетел е разпитан свидетелят Т. В. – съпруг на ищцата. Последният сочи, че след като съпругата му разбрала за изтеклите и лични данни се притеснила, че може да се изтегли кредит на нейно име, като не е могла да разбере от получения отговор какви данни точно са разкрити.

След оповестяване и узнаване за неоторизирания достъп, на основание чл.22 от Регламента, НАП незабавно е уведомила за случая КЗЛД с писмо. Страните не спорят, че са предприети мерки за незабавно уведомяване на обществеността чрез онлайн и други медии, както и са предприети мерки за преустановяване на нерегламентирания достъп. Следователно са спазени разпоредбите на чл.33 и чл.34 от Регламента, като е проведено предписаното в тях уведомяване. Налице е уведомяване както на компетентните органи – КЗЛД, Прокуратура и МВР, така и на обществеността.

По делото от ответника е представена справка за неправомерно разпространени лични данни на ищеца. Уточнени са и данните, които се твърди, че са „изтекли“ за лицето – ЕГН и имена, и идентификационни данни за лице, посочени в различни документи. Изложеното обосновава извод, че ищецът доказва наличието на нарушено негово право – на защита на личните му данни от администратора на тези лични данни, което право е накърнено от неправомерния достъп до същите и разпространяването им в интернет пространството.

Приложени са доказателства, че към 15.07.2019г. в НАП са разработени, утвърдени и действащи документи, както следва: Издадена е Заповед № ЗЦУ-746/25.05.2018 г. на изпълнителния директор на НАП, с която е утвърдена политика по защита на личните данни в НАП. Утвърдена е Политика по информационна сигурност на НАП, версия 3.0 от м. май 2016, както и Инструкция № 2/08.05.2019г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри. Като приложение № 1, към чл. 24, ал.2 от Инструкцията, служителите на НАП попълват декларация за това, че ще пазят в тайна личните данни на трети лица, станали им известни при изпълнение на служебните им задължения, няма да ги разпространяват и да ги използват за други цели, освен за прякото изпълнение на служебните им задължения. Със Заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014 г. на изпълнителния директор на НАП е наредено да се внедри С. по стандарт БДС ISO/IEC 27001:2006 в НАП. Със заповед от 29.11.2017г. са утвърдени указания за обозначаване и работа с информацията, версия 3.0. Разработена е процедура за оценка на риска за информационната сигурност. Със заповед № ЗЦУ-733/17.03.2016г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени вътрешни правила за мрежовата и информационна сигурност, Политика за управление на достъпа до информационни активи и услуги в НАП“, версия 2,0, Политика по информационна сигурност на НАП, версия 3.0.

Свидетелските показания съдът кредитира с доверие, доколкото възпроизвеждат лични впечатления на свидетеля от ищеца, същите са логични и последователни, не са вътрешно противоречиви. От друга страна по делото не са ангажирани доказателства,

които да ги оборват.

Производството по делото е било спряно с протоколно определение от 21.09.2021 г. с оглед образувано дело С-340/21 на Съда на Европейския съюз.

Видно от Решение на Съда на Европейския съюз по дело С-340/21 от 14 декември 2023 година Съгласно Решение от 14.12.2023г. по дело на СЕС № С-340/2021г. следва:

1) Членове 24 и 32 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) трябва да се тълкуват в смисъл, че неразрешено разкриване на лични данни или неразрешен достъп до такива данни от „трета страна“ по смисъла на член 4, точка 10 от този регламент сами по себе си не са достатъчни, за да се приеме, че приложените от съответния администратор технически и организационни мерки не са „подходящи“ по смисъла на тези членове 24 и 32.

2) Член 32 от Регламент 2016/679 трябва да се тълкува в смисъл, че преценката дали приложените от администратора технически и организационни мерки по този член са подходящи трябва да бъде направена от националните юрисдикции конкретно, като се вземат предвид рисковете, свързани със съответното обработване, и като се прецени дали естеството, обхватът и прилагането на тези мерки са съобразени с тези рискове.

3) Принципът на отчетност на администратора, закрепен в член 5, параграф 2 и конкретизиран в член 24 от Регламент 2016/679, трябва да се тълкува в смисъл, че в исково производство за обезщетение по член 82 от този регламент разглежданият администратор носи тежестта за доказване на обстоятелството, че приложените от него мерки за сигурност по член 32 от посочения регламент са подходящи.

4) Член 32 от Регламент 2016/679 и принципът на ефективност на правото на Съюза трябва да се тълкуват в смисъл, че за да се прецени дали са подходящи мерките за сигурност, приложени от администратора на основание на този член, назначаването на съдебна експертиза не може да представлява доказателствено средство, което системно е необходимо и достатъчно.

5) Член 82, параграф 3 от Регламент 2016/679 трябва да се тълкува в смисъл, че администраторът не се освобождава от задължението си по член 82, параграфи 1 и 2 от този регламент за обезщетяване на претърпените от дадено лице вреди само поради факта че тези вреди произтичат от неразрешено разкриване на лични данни или неразрешен достъп до такива данни от „трета страна“ по смисъла на член 4, точка 10 от посочения регламент, като посоченият администратор трябва тогава да докаже, че причиненият съответните вреди факт не може по никакъв начин да му бъде вменен.

6) Член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 трябва да се тълкува в смисъл, че опасенията, които субект на данни изпитва, вследствие на нарушение на този регламент, от потенциална злоупотреба с неговите лични данни от трети лица, могат сами по себе си да представляват „нематериална вреда“ по смисъла на тази разпоредба.

С Определение на съда от 19.12.2023 г. производството по делото е било възобновено.

При така установените факти, съдът счита следното от правна страна :

Искът е допустим. Исковата молба отговаря на всички формални изисквания на чл.127 и чл.128 от ГПК. Правото на обезщетение се упражнява по правилата на

чл.203 и сл. от АПК, и тъй като администраторът на лични данни е и административен орган и съобразно тези по ЗОДОВ. Разпоредбата на чл.39 от ЗЗЛД не създава специален начин на обезщетение по смисъла на чл.8, ал.3 от ЗОДОВ.

Разгледан по същество, искът за обезщетение е частично основателен.

Предвид качеството на администратора на лични данни – специализиран държавен орган към министъра на финансите за установяване, обезпечаване и събиране на публични вземания и определени със закон частни държавни вземания /чл.2, ал.1 от ЗНАП/, правото да се претендира обезщетение за причинените вреди, се упражнява чрез предявяване на осъдителен иск, подлежащ на разглеждане от административните съдилища по реда на АПК, с препращане за неуредените въпроси към ЗОДОВ и ГПК. Предмет на проверка е установяването дали актът, действието или бездействието на администратора, е съответно на Регламент (ЕС) 2016/679. За да е основателен предявеният иск за обезщетение предвид разпоредбата на чл.82 от ОРЗД следва да са налице следните предпоставки: 1.нарушаване на правата на субекта на данни по Регламент (ЕС) 2016/679 в резултат на обработване на личните му данни, което не е в съответствие с регламента; 2.причинена материална или нематериална вреда; 3.причинна връзка между нарушението на правата по регламента и причинената вреда.

Съгласно чл.8, §1 от Хартата на основните права на Европейския съюз /ХОПЕС/ всеки има право на защита на неговите лични данни. С разпоредбите на Регламент (ЕС) 2016/679 са предвидени задължения за администраторите на лични данни и обработващите лични данни да осигурят необходимата защита на тези данни, така че да се гарантира тяхното законосъобразно обработване, в съответствие с принципите, определени в чл.5 от ОРЗД. Чл. 24 и 32 от Регламент (ЕС) 2016/679, и чл. 59 от ЗЗЛД задължават администратора на лични данни, в случая НАП, да вземе подходящите технически и организационни мерки, за да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с регламента и със закона.

Според чл.82, §3 от ОРЗД администраторът или обработващият лични данни се освобождава от отговорност съгласно параграф 2, ако докаже, че по никакъв начин не е отговорен за събитието, причинило вредата. Тежестта да докаже, че са взети подходящите организационни и технически мерки, е на администратора/обработващия, а не на лицето, което твърди, че в резултат на липсата на такива мерки, е претърпяло вреда.

Администраторът/обработващият следва да установи по несъмнен начин, че е предприел подходящите и ефективни организационни и технически мерки, така че по никакъв начин не е отговорен за изтичането на личните данни на ищеца в интернет пространството, в резултат на извършения неправомерен пробив в информационната система на НАП.

В съображение 74 от ОРЗД е предвидено, че администраторът е длъжен да прилага подходящи и ефективни мерки и да е в състояние да докаже, че дейностите по обработването са в съответствие с този регламент, включително ефективността на мерките. Тези мерки следва да отчитат естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и риска за правата и свободите на физическите лица. А в съображение 146 от ОРЗД е предвидено, че администраторът или обработващият лични данни следва да бъде освободен от отговорност, ако докаже, че по никакъв начин не е отговорен за вредите.

Събраните по делото писмени доказателства доказват вземането на организационни

мерки от страна на НАП, назад във времето. Същевременно липсват доказателства, от които да се направи извод, че тези организационни мерки са подходящи, за да гарантират защита на данните, както и че същите са актуализирани. С тези доказателства не може да се установи, че предприетите организационни мерки, са били в такава степен подходящи и ефективни, че да гарантират обработването на личните данни в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679. Ответникът не сочи и взетите конкретни технически мерки за защита на личните данни, които обработва, от неправилен достъп. НАП е разбрала за неправилен достъп от публикации в медиите, поради което следва логичния извод, че взетите мерки, установени с представените писмени доказателства не гарантират, че администраторът следи за неправилен достъп и при наличието на такъв, разбира своевременно за това. Следователно мерките са недостатъчни и неподходящи.

Предприетите от ответника действия след „изтичането“ на данните следва да се приемат за задоволителни. Действително която й да е информационна система не може да бъде напълно защитена от хакерски атаки, но в случая администраторът на лични данни към момента на приключване на съдебното следствие не сочи разработването на други подходящи мерки или осъвременяването на съществуващите за защита на личните данни, които обработва.

Предвид установеното следва да се приеме, че първата предпоставка за уважаване на иска за обезщетение е налице.

Администраторът или обработващият лични данни следва да обезщети всички вреди, които дадено лице може да претърпи в резултат на обработване на данни, което нарушава настоящия регламент /съображение 146 от ОРЗД/. Преживените неимуществени вреди не могат да се предполагат. Не може да се приеме, че в резултат на неправилен достъп до лични данни, поради бездействието на администратора за предприемането на подходящите и ефективни организационни и технически мерки такива вреди винаги настъпват.

Със събраните при предходното разглеждане на делото гласни доказателства се установява, че ищецът действително е преживял твърдените от него негативни емоции, резултат от нарушението на регламента. Показанията са последователни и ясни. Отражават лични и непосредствени възприятия на свидетеля за поведението на ищеца. Негативните емоции са пряка последица от нерегламентирания достъп до данните и са в резултат от нарушаването на сигурността им.

Предвид изложеното съдът приема, че е налице и втората предпоставка за уважаване на предявения иск.

Налице е и третата предпоставка - причинна връзка между незаконосъобразното бездействие и причинената неимуществена вреда. Ответникът чрез бездействие за вземане на подходящи технически и организационни мерки не е изпълнил по подходящ начин задължението си да гарантира сигурността на личните данни на физическите лица, и това е в пряка причинна връзка с негативните преживявания на ищеца.

Ако ответникът не беше допуснал неправомерния достъп до личните данни, ищецът не би преживял негативните емоции. Пряката причинна връзка между противоправното бездействие на ответника и настъпилата за ищеца вреда не се прекъсва от начина, по който той е узнал за неправомерния достъп.

Съдът като взе предвид разпоредбата на чл.52 от Закона за задълженията и договорите /ЗЗД/, прие, че на ищеца следва да се присъди обезщетение по справедливост в размер на 500.00 лв. Този размер съответства на характера и тежестта на претърпените вреди, тяхната продължителност и неблагоприятното им отражение в личната сфера на Б. П.. Определяйки размера на обезщетението съдът взе предвид и възрастта на ищеца, стандартът на живот в страната и размерът на минималната работна заплата към момента на узнаване за неправомерния достъп до личните данни – 15.07.2019г. Обезщетението се дължи за периода от 15.07.2019г. до 16.09.2019г. /датата на подаване на исковата молба/, ведно със законната лихва върху размера на обезщетението - сумата 500,00 лв., считано от 16.09.2019г.

Исковете за размера на обезщетението над 500.00 лв. до 1000.00 лв. и за законната лихва върху този размер /разликата/ са неоснователни и недоказани.

С оглед изхода на спора основателна е претенцията на ищеца за разноски в размер на 10.00 лв. за внесена държавна такса.

Представени са доказателства за осъществена правна помощ при условията на чл. 38 от Закона за адвокатурата и е направено искане за заплащане на адвокатско възнаграждение на адвоката, осъществил безплатна правна помощ - адв. Ю.. На основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, същото следва да се определи съразмерно с уважената част на иска, съгласно чл. 8 във вр. чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните адвокатски възнаграждения, а именно в размер на 200 лв за всяка от инстанциите – за водене на производството пред АССГ по АД 11245/2019г., по АД 12110/2020г. на ВАС и по настоящото производство, в общ размер от 600 лева, като по делото е представен един договор за правна помощ за всички инстанции.

Така мотивиран, СЪДЪТ

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Националната агенция за приходите по иск, с правно основание чл.79, параграф 1 и чл.82, параграф 1 от Общия регламент относно защитата на данните да заплати на Д. Б. В., с ЕГН [ЕГН], сума в

размер на 500,00 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди за периода 15.07.2019г. - 16.09.2019г., настъпили в резултат на незаконосъобразно бездействие от страна на Национална агенция за приходите, изразяващо се в неизпълнение в достатъчна степен на задължения по чл.24 и чл.32 от Общия регламент относно защитата на данните, да гарантира достатъчно ниво на сигурност на обработваните от него лични данни на Д. Б. В., ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 16.09.2019г. до окончателното ѝ изплащане, като за разликата над 500.00 лева до пълния предявен размер от 1000,00 лева, ведно със законната лихва върху разликата, отхвърля предявените искове като неоснователни.

ОСЪЖДА Национална агенция за приходите да заплати на Д. Б. В., с ЕГН [ЕГН] сума в размер на 10.00 лева, разноси по делото.

ОСЪЖДА Национална агенция за приходите да заплати на адв. С. Ю. сума в размер на 600,00 лева, адвокатско възнаграждение.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: